

LBRIS

We know
books

PLANȘE MASONICE

Vol. 6

Crestomație alcătuită de
Emilian M. Dobrescu

BUCUREȘTI
Editura BILTONG

Concepție și realizare copertă – **Adrian Popescu**
Tehnoredactare – **Guță Petcu**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Planșe masonice : crestomație / crestomație: Emilian M.

Dobrescu. - București : Eurolobby, 2008-
7 vol.

ISBN 978-973-88736-1-2

Vol. 6. - București : Biltong, 2012. - Bibliogr. - Index. -
ISBN 978-606-93224-1-3

I. Dobrescu, Emilian M. (antolog.)

061.236.6(498+100)

ISBN 978-973-88736-1-2

ISBN 978-606-93224-1-3

Tiparul executat la: **ADI PRINT DESIGN**

© Toate drepturile rezervate autorilor și Editurii BILTONG

CUPRINS

- Dan Angelescu, <i>Rozicrucianismul și Franc-Masoneria</i>	5
- Mircea Arnăutu, <i>Școala pitagoreică</i>	26
- Bogdan Adrian Aslan, <i>Numărul maestrului mason</i>	36
- Corneliu M. Brăslașu, <i>Considerații privind a XIII-a lamă a tarotului</i>	40
- Daniel Chețan, <i>Inițierea</i>	44
- Radu Comănescu, <i>Lanțul de unire</i>	52
- Jean Noël Cuénod, <i>Să-l iubești pe Isus Hristos în libertate deplină</i>	61
- Toma Ion Deac, <i>Climatul inițiativ</i>	66
- Emilian M. Dobrescu, <i>Franc-Masoneria și societatea</i>	70
- René Guénon, <i>Ortodoxia masonică</i>	77
- Velimir, Kerebic, <i>Creația</i>	81
- Titi Manole, <i>Telepatia – comunicarea supremă</i>	85
- Meleșteu Petre, <i>Din trecutul mitic, prin prezentul perfectibil, spre un viitor necesar</i>	90
- Răzvan Paul Mihăescu, <i>Semn – culoare – simbol</i>	99
- Radu Munteanu, <i>24 ianuarie – o sărbătoare aproape uitată</i>	102
- Gabriel I. Năstase, <i>Trei lucrări ale maestrului Dan Amedeo Lăzărescu</i>	111
- Tiberiu Viorel Popescu, <i>Valoarea și non valoarea omului</i>	118

- H. Radu, <i>Chipul Văduvei în simbolistica tradiției perene</i>	122
- Ion Raus, <i>Chemarea în jurul Văduvei</i>	129
- Gheorghe Schwartz, <i>Despre suflet</i>	134

ROZICRUCIANISMUL ȘI FRANC-MASONERIA

Dan Anghelescu

Mișcarea de idei cunoscută sub numele de "Rozicrucianism" se manifestă, pentru prima dată în Istorie, la începutul zbugiumatului secol al XVII-lea. Născută, se pare, dintr-o glumă, dintr-o joacă a unui grup restrâns de intelectuali rămași anonimi, rod al fanteziei și spiritului lor ludic, această mișcare cunoaște o surprinzătoare evoluție fiind considerată astăzi, de către unii autori, drept "o etapă din istoria culturii europene, cea intermediară între Renaștere și așa-zisa revoluție științifică din secolul al XVII-lea. Este o etapă în care tradiția hermetic-cabalistă a Renașterii suferise influența unei alte tradiții hermetice, cea a alchimiei. Manifestele rozicruciene sunt o expresie a acestei faze, în măsura în care reprezintă combinația dintre Magie, Cabală și Alchimie, ca influență care a determinat acest nou iluminism.

Elogiat de unii, blamat sau ignorat de alții, Rozicrucianismul rămâne totuși, pentru cei mai mulți cercetători, una din piesele de bază care alcătuiesc puzzle-ul originii Franc-Masoneriei moderne, o piesă fără de care cu greu am putea înțelege etapa, și așa nebuloasă, a trecerii de la Franc-Masoneria nonoperativă la cea speculativă.

Manifestele rozicruciene

Este greu de crezut că acest "iluminism rozicrucian" are la bază doar trei mici broșuri sau opusculi, stranii și fanteziste, percepute astăzi drept "mistificări literare" și apărute în decursul a numai trei ani: între 1614-1616. Ele sunt cunoscute sub denumirea generică și improprie de "manifestele rozicruciene".

Fama Fraternitatis

Primul manifest de 38 de pagini apare în 1614 la Kassel, în Germania protestantă și este cunoscut sub denumirea de mai sus, titlul complet fiind în limba română, "Fama Prea Lăudabilei Fraternități de Roza-Cruce, scrisă pentru toți Învățații și Cărmuitorii din Europa". În mare, acest manifest relatează povestea vieții lui Christian Roza-Cruce (Christian Rosenkreutz), fondatorul Fraternității.

Acesta s-ar fi născut în 1378 și de la vârsta de 5 ani este crescut într-o mănăstire, unde învață greaca și latina. La 16 ani, însoțit de mentorul său, pleacă într-o călătorie în Țara Sfântă. În Cipru, mentorul său moare, dar C.R. își continuă călătoria cu ajutorul unor arabi până la Damasc unde învață medicina și matematica și se perfecționează în limba arabă. După trei ani, pleacă în Egipt unde studiază flora și fauna și, de acolo, traversează Mediterana până la Fez, pe atunci un important centru de viață intelectuală. La Fez i s-au dezvăluit multe dintre tainele magiei, matematicii, medicinei și Cabalei și este impresionat de concordia care exista între înțelepții și oamenii de știință arabi.

După 2 ani, C.R. se întoarce în Europa prin Spania, dar încercările de-a transmite cunoștințele sale savanților de pe continent eșuează, astfel că revine în Germania. Aici își construiește o casă potrivită și bine orânduită și se consacră studiului filosofiei, matematicii și fizicii. După ani cheamă la el trei frați din mănăstirea unde fusese crescut, cu care constituie primul nucleu al Fraternității. Acești primi 4 frați construiesc o nouă locuință, numită Sancti Spiritus, mai primesc încă 4 frați în Fraternitate și stabilesc împreună cele 6 reguli fundamentale ale ordinului: 1 – să îngrijească și să vindece bolnavi fără plată; 2 – să se îmbrace și să se comporte conform obiceiurilor țării în

care se aflau; 3 – să se reunească o dată pe an în casa Sancti Spiritus; 4 – fiecare trebuia să-și caute un urmaș vrednic; 5 – "cuvântul lui C.R. trebuia să fie pecetea, semnul și herbul lor; 6 – societatea trebuia să rămână tănuită timp de o sută de ani. Apoi se răspândesc în lume, cu excepția a 2 frați, care rămân alături de C.R. în Sancti Spiritus.

La vârsta de 106 ani, C.R. moare, iar mormântul său rămâne necunoscut timp de 120 de ani, până când este descoperit de unul dintre frați în timpul unor lucrări de renovare a casei Sancti Spiritus. În "Fama" este descris cu amănunte misteriosul cavou, boltit cu 7 laturi și 7 colțuri, luminat "de un alt soare care a învățat să lumineze de la Soare și era așezat sus, în mijlocul tavanului"¹. În mijlocul criptei, pe un altar circular, se aflau rămășițele lui C.R. "un trup frumos și măreț, întreg și nemistuit" care ținea în mână "o carte din pergament numită I". Aceasta avea la sfârșit un Elogium în care erau menționate meritele excepționale ale lui C.R., "căruia i s-au vădit misterele și tainele cerului și ale pământului, prin dezvăluiri dumnezeiești, prin cugetări prea-subtile și prin neostoitele sale strădării". Înainte de a muri, C.R. a alcătuit "un compendiu al lucrurilor prezente, trecute și viitoare intitulat *Minutus Mundus* (Lumea în Amănunțime), pe care descoperitorii mormântului l-au găsit într-un mic altar, dar pe care nu l-au deschis. Autorii "Famei..." afirmă că mormântul a fost închis și pecetluit cu pecețile lor, după care s-au împrăștiat din nou în lume.

"Fama" continuă cu promisiunea unei profunde schimbări, "atât în rânduiala celor ce țin de D-zeu cât și a celor omenești", iar această schimbare "va fi pe măsura dorințelor noastre și a așteptării celorlalți". Finalul este o chemare

¹ citatele sunt extrase din lucrarea lui Frances A. Yates, *Iluminismul rozicrucian*, Editura Humanitas, București, 1998

adresată tuturor oamenilor de bună credință de a se alătura Fraternității: “cerem tuturor învățaților din Europa care vor citi <<Fama>> noastră și <<Confessio>> a noastră², să aibă bunăvoința de a cântări cu multă chibzuință ceea ce propunem noi, să cerceteze de aproape și cu multă pătrundere meșteșugurile lor, să se uite cu mare sârg la vremea de acum și apoi să-și spună și să-și tipărească părerea”. Autorii sunt siguri “că părerea fiecăruia va ajunge în mâinile noastre, în orice limbă ar fi scrisă”, deși “locuința noastră va rămâne pe veci neatinsă, nevătămată și ascunsă de cei răi”.

Confessio Fraternitatis

În anul următor, 1615, apare al doilea manifest intitulat “Confessio Fraternitatis” sau “Mărturisirea Vrednicei de Laudă Fraternității a Prea Onoratului Ordin de Roza-Cruce către toți Învățații Europei”. Spre deosebire de “Fama”, “Confessio” are 29 de pagini și este editat atât în germană, cât și în latină, fiind astfel destinat unui public mai elevat.

Conform unui pasaj din “Fama”, în acest al doilea manifest, cititorii trebuiau să găsească “37 de pricini pentru care facem cunoscută acum Fraternitatea noastră și dezvăluim asemenea înalte taine”³. Această promisiune nu este respectată, pentru că vom căuta în zadar, în “Confessio”, cele “37 de pricini”. Acest manifest este conceput ca o continuare a “Famei”; el continuă să prezinte filosofia și misiunea Fraților de Roza-Cruce și, în plus, încearcă să interpreteze sau să clarifice pasajele alegorice sau obscure din “Fama”. “Confessio” începe cu o viziune profetică și apocaliptică asupra lumii: Iehova, văzând că se apropie Sabatul Domnului și “că răstimpul s-a împlinit”, va schimba cursul Firii, grăbind-o

către începuturile ei. Autorii constată că “Filosofia este neîndestulătoare și plină de greșeli” și cred că “este de trebuință schimbarea și îndreptarea ei”, propunând o Filosofie în care accentul cade pe Teologie. Ei reiterează apelul din “Fama”, adresat învățaților din Europa: “Ca atare, toți învățații care ni se vor face cunoscuți și se vor alătura Fraternității noastre, vor afla de la noi mai multe taine decât au putut ei ști sau cunoaște, crede sau rosti până acum”. Pentru a fi mai convingători, autorii evocă toate privilegiile de care se vor bucura Frații de Roza-Cruce atunci când D-zeu va aprinde asupra lor “al șaselea Candelabrium” și anume: nu se vor mai teme de foame, de sărăcie, de boală, de bătrânețe, și vor dobândi bogății, longevitate, atotcunoaștere și chiar darul ubicuității. Mesajul politic, deși ambiguu, este extrem de interesant: ei nu se sfiesc să sugereze că “Fraternitatea va avea într-o zi misiunea de a-și asuma guvernarea Europei, dar precizează imediat că nu nutresc intenții condamnabile față de autoritatea civilă și reiterează jurământul de credință către împărat”.

În concluzie, “Confessio” este “o scriere fundamentală, pătrunsă de spirit profetic și de viziune apocaliptică ce dezvăluie totul, disimulând”.

Nunta chemică a lui Christian de Roza-Cruce

În anul 1616 apare acest al treilea text rozicrucian, de o factură deosebită față de primele două. Astfel, dacă “Fama” era un manifest precedat și motivat de o scurtă povestire fantastică, iar “Confessio” era o confesiune menită să facă public mesajul rozicrucian, “Nunta” este o povestire fantezistă amplă, ce are toate trăsăturile unui roman autobiografic fantastic. Apoi, deși poartă același nume, Christian Roza-Cruce, eroul din “Nunta”, se deosebește fundamental de cel din “Fama” și “Confessio”.

² cele două lucrări au fost traduse și trimise acestora în cinci limbi

³ citatele sunt tot din-lucrarea lui Frances A. Yates

El nu mai este impunătorul fondator al Ordinului, bogat, puternic și posesor al tuturor secretelor naturii, ci, un om singuratic, retras, cu o existență modestă, limitat în cunoștințe și, în plus, conștient de limitele sale.

Povestirea se desfășoară pe parcursul a 7 zile, în decursul cărora C.R. participă la o nuntă fabuloasă, într-un castel misterios, situat pe vârful unui munte înalt. În aceste 7 zile, C.R. trăiește o experiență inițiativă profundă, constituită din viziunile care-i apar în castel, din spectacole teatrale cu semnificații alchimice și psihologice la care participă, din ceremonii de inițiere în ordine cavaleștești, din contactul cu oaspeții ciudați întâlniți acolo, din contemplarea obiectelor enigmatice care i se ivesc în cale, ca și din participarea sa la procese alchimice prin care creează Pasărea alchimică cu ajutorul căreia însuflețește statuetele a doi copii. În final, C.R. este învestit "Cavaler al Pietrei de Aur", ca supremă recunoaștere a regenerării morale pe care a trăit-o.

Nunta în sine este o complicată alegorie alchimică în care imaginea fuziunii elementelor fundamentale este asimilată cu unirea prin cununie a celor doi miri, "Sponsus și Sponsa". Ea este în același timp și "o alegorie spirituală, ilustrând procese de regenerare și schimbare înăuntrul sufletului". Privit în ansamblul său, acest al treilea text rozicrucian este considerat astăzi drept "un exemplu de literatură fantastică, un roman misterios, impregnat de referiri hermetice, saturat de simboluri și descrieri alchimice, agrementat cu enigme și criptograme, întretăiat de cântece și poeme, amestecând cu dibăcie lugubrul cu umorul"⁴.

⁴ citatul acesta și următoarele sunt preluate din lucrarea lui Roland Dighoffer, *Rozicrucienii*, Editura de Vest, Timișoara, 1995

Furoarea rozicruciană

Este desigur, greu de imaginat astăzi, imensa agitație, cunoscută drept "furoarea rozicruciană", care s-a stârnit după publicarea acestor broșuri fanteziste. Dar, atunci se părea că toată lumea asta aștepta. Învățați sau oameni simpli din întreaga Europă se întrec în a răspunde apelurilor autorilor de a intra în legătură și de a coopera cu ei, la lucrările Fraternității. Membrii acesteia sunt percepuți ca niște personaje misterioase, care dispun de cunoștințe și puteri fabuloase: capacitatea de a vindeca bolile, de a cunoaște viitorul, de a înțelege misterele naturii și ale vieții sau de a dispune de obiecte sau instrumente miraculoase. Și pentru a-i contacta, se scriu sau se tipăresc un puhoi de scrisori deschise, apeluri sau broșuri. În curând, alături de acești entuziaști, care elogiază Fraternitatea, apar și adversarii ei care o contestă, acuzându-i pe rozicrucieni de agitație politică și activități subversive față de stat, de diferite erezii religioase și chiar de practicarea magiei negre.

Pasiunile exacerbate, de-o parte și de alta, produc un număr impresionant de scrieri pro și contra Fraternității: peste 200 numai între anii 1614 și 1620 și peste 900 până la începutul secolului al XVIII-lea. Dar, tot acest puhoi de apeluri, elogii sau acuze rămâne fără răspuns. Frații Rozicrucieni, dacă existau cu adevărat, păreau invizibili. Și, în pofida oricărei logici, această tăcere misterioasă a sporit interesul față de aceste personaje fabuloase și a întărit și mai mult credința în existența lor și dorința de a-i cunoaște.

Deși cele trei manifeste erau anonime, chiar din 1614 bănuielile că ar fi autorul lor cad asupra unui tânăr student în teologie, din Tübingen, Johann Valentin Andreae. Iniția, acesta neagă cu vehemență paternitatea lor. Mult mai târziu, va recunoaște că este autorul "Nunții chimice", "pe care o prezintă ca pe un amuzament din tinerețe, scris în 1603, când avea

17ani”, dar va continua, până la sfârșitul vieții sale, să respingă paternitatea primelor două. De altfel, începând din 1616, J. V. Andreae începe să se disocieze de mișcarea rozicruciană, pe care o denunță ca fiind o ficțiune, un scenariu comic sau o glumă. “Vorbind despre manifeste, el folosește expresii ca <<ludibrium al închipuitei Fama>> sau <<ludibrium al născocitei Fraternității rozicruciene>>, în care “ludibrium” se traduce prin “farsă” sau “glumă”. Astăzi se consideră că “primele două manifeste rozicruciene ar fi creații în care Andreae ar fi jucat rolul de animator principal”⁵, dar este sigur că el nu a fost de acord cu toate ideile expuse acolo, de unde și vehemența cu care se dezice de ele.

Alături de Andreae și de necunoscuții cu care a colaborat la redactarea manifestelor, alte două personalități sunt recunoscute drept “exponenți de căpetenie ai filosofiei rozicruciene”: Robert Fludd și Michael Maier.

Robert Fludd, medic paracelsian ce practica medicina la Londra, după ce a locuit multă vreme în Germania, a publicat două lucrări în această perioadă: “Succintă Apologie pentru Frații Crucii cu Trandafiri”, în 1616, și “Tratat Apologetic în Spiritul Crucii cu Trandafiri”, în 1617. În ambele scrieri, acesta își arată admirația față de Frații de Roza-Cruce și față de scopurile lor exprimate în manifeste și face un apel la aceștia, rugându-i să-l primească și pe el drept colaborator. Și, deși admite că n-a văzut niciodată vreun rozicrucian, mărturisește că el este convins de existența lor.

Al doilea personaj este Michael Maier, medicul și confidențial personal al lui Rudolf al II-lea. Și el publică două lucrări de referință. În prima, “Silentium post clamores”

⁵ Daniel Ligou, sous la redaction de, *Dictionnaire de la Franc-Maconnerie Universelle*, Presses Universitaire de France, Paris, 1987, p. 677

(“Tăcerea după zarvă”), apărută în 1617, îi apără pe Frații de Roza-Cruce de calomnii și încearcă să explice de ce aceștia nu dau nici un răspuns numeroaselor persoane ce încearcă să-i contacteze. În a doua lucrare, “Themis aurea” (“Dreptatea de aur”), publicată în 1618, își propune să dezvăluie structura Fraternității rozicruciene și legile ei, dar, în loc de revelații, el repetă doar lucruri cunoscute.

Suportul acestor doi autori, personaje marcante al epocii, are urmări notabile - conferă realitate mitului rozicrucian care, acum, începe să arate ca o mișcare înzestrată cu un serios corpus de literatură de specialitate. Apoi, în plină efervescentă, în jurul anilor 1620-1621, mișcarea rozicruciană se prăbușește subit în Germania. Dar, asemenea “unui nor toxic”, se abate asupra Franței. Și într-o bună dimineață a anului 1623, pe zidurile Parisului apar manifeste care îi avertizează pe parizieni că: “Noi, delegați ai Colegiului Fraților Crucii și ai Trandafirului, ne aflăm în acest oraș, văzuți și nevăzuți, prin Grația Celui Preaînalt, spre care sunt îndreptate inimile celor Drepti. Noi predăm învățătura fără cărți sau alte mijloace, în limbile țărilor în care ne aflăm, pentru a-i salva pe oameni, semenii noștri, de păcate și de moarte”.

Istoricul Gabriel Naudé, care citează textul de mai sus, vorbește despre un “uragan” de zvonuri care s-a abătut asupra Franței, la știrea că misterioasa Fraternitate rozicruciană, răspândită de curând în Germania, a ajuns acum și în Franța. Aproape imediat, apar mai multe scrieri senzaționale care îi înfățișează pe rozicrucieni ca pe niște personaje cu adevărat infermale, aparținând unei asociații diabolice secrete. Dintre acestea, un impact major în declanșarea “panicii rozicruciene în Franța” l-a avut o lucrare anonimă, apărută în același an, 1623 și intitulată “Înspăimântătoarele înțelegeri făcute între Diavol și cei care se pretind Nevăzuți”. Prin intermediul acesteia,